

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

עירובין דף סז.

שני בתים משני צדדי רה"ר ובאו נכרים והקיפום מחיצה בשבת, האם יוכלים לבטל¹?

לר' יוחנן דיש ביטול רשות מחצר לחצר	לשמואל דאין ביטול רשות מחצר לחצר	
אי אפשר לבטל ³	אי אפשר לבטל ²	מה הדין?

ב' ישראלים ונכרי הדרים בחצר ולא שכרו ולא עירבו, ומת נכרי בשבת, האם יכולים לבטל?

לר' אסי ושמואל דאין שוכרין מנכרי הבא בשבת	לר' חנינא ור' יוחנן דשוכרין מנכרי הבא בשבת	
אפשר לבטל ⁴	אפשר לבטל	לרב ששת
אי אפשר לבטל ⁵	אפשר לבטל	לרב המנונא

עירובין דף סז:

מי שיש לו פתח ד' על ד' לקרקף או לבקעה כדלהלן וגם יש לו פתח למבוי, האם אוסר במבוי?

ביותר מבית סאתים	בפחות מבית סאתים או בית סאתים	
אינו אוסר	אוסר ⁶	בנכרי
אוסר ⁸	אינו אוסר ⁷	בישראל

¹ הנה מצד מה שנעשתה המחיצה בשבת, אין נידון כאן, דקי"ל (לעיל דף כ.). דכל מחיצה הנעשית בשבת אפי' עיני ישראל במזיד - שמה מחיצה, וכ"ש כאן שנכרים עשאוה, והנידון כאן הוא כיון שלא עשו (משום שלא יכלו) שני הבתים ביניהם עירוב, האם יכול אחד לבטל רשות לשני.

² והגם שעתה שני הבתים הם תוך חצר אחת, מ"מ לא מהני מכ"ש מדין שני חצרות, דמה ב' חצרות שאם רצו לערב מאתמול היו יכולים לערב - לא מהני להו לעשות עתה ביטול אליבא דשמואל, ומשום שהם אינן אוסרות אחת על השניה, כאן בשני בתים מבי' צידי רה"ר שלא רק שלא היו אוסרים אחד על השני, אלא גם לא היו יכולים לערב מאתמול, לא כ"ש שלא יכולים עתה לעשות ביטול.

³ דהגם שלשיטת ר' יוחנן לא בעינן שיהיו גם אוסרים וגם יכולים לערב מאתמול אלא סגי בחד מניהו, מ"מ כאן בב' בתים דליכא לתרוייהו - דלא היו אוסרים ולא היו מערבים, מודה דלא מועיל להו ביטול.

⁴ דאף דס"ל שבבא נכרי בשבת אי אפשר לבטל, התם משום דבעינן תרתי דגם בעינן לשכור מהנכרי, ואחר ששוכרים בעינן שיבטלו אחד לשני, וכיון שלא היו יכולים לעשות עירוב מע"ש (דהיינו עירוב שיועיל שגם אם העכו"ם יבוא שלא יתבטל), לכן לא מהני. משא"כ כאן דמת הנכרי שלא צריך לשכור אלא רק לבטל, לכו"ע מהני, היות שהיו יכולים לעשות עירוב בע"ש עי"י שישכרו מעכו"ם. [כן הוא לפירש"י. ותוס' (בד"ה אני), פירשו בענין אחר, שמייירי בנכרי שבא בשבת ומת באותו יום].

⁵ דכיון שלא היו יכולים לערב מאתמול בלא שכירות, אין ביטול אלא במקום עירוב.

⁶ כיון שאין אויר הקרפף מספיק בשבילו (דשימוש בשבת כשימוש בחול להוציא גמלים וקרנות), אינו מסלק עצמו מפתח המבוי.

⁷ דאף שאינו מוקף לדירה, מ"מ יכול לטלטל לשם, ובשבת אין לישראל שימושים רבים, ולכן בית סאתים או אפי' פחות מבית סאתים מספיק לו.

⁸ פירש"י דכיון שהוא לא מוקף לדירה, אסור לו להשתמש במקום זה, ואינו מסלק עצמו מן המבוי, ומבואר שאם הוקף לדירה אינו אוסר. ובשיטת תוס', עי' טבלא הבאה.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
daf@dafyomi.co.il • 6515004 טל/פקס

עירובין דף סז:

ישראל שיש לו פתח למבוי ולקרפף ולא עירב, באופנים דלהלן האם אוסר? [תוד"ה וישראל].

בהוקף לדירה	בלא הוקף לדירה	
אינו אוסר	בבית סאתים: אינו אוסר	לרש"י
אוסר ¹	ביותר מב' סאתים: אוסר	לתוס'

סלע שבים שגודלו כדלהלן, האם מטלטלין מתוכו לים ומן הים לתוכו?

רחב יותר מבית סאתים	רחב ארבעה עד בית סאתים	
לרבא: אין מטלטלין ³ לרבאשי: מטלטלין ⁴	אין מטלטלין ²	גבוה עשרה טפחים
מטלטלין ⁵		גבוה פחות מ' טפחים

¹ ס"ל לתוס' דבהוקף לדירה בכל ענין אוסר (היפך רש"י), דכיון שהוקף לדירה הוא כבית - ואינו עומד לאויר, וא"כ אי אפשר לומר שניחא ליה בפתח זה יותר מהפתח למבוי.

² דכיון שהוא רה"י גמור, אסור לטלטל ממנו לים שהוא כרמלית.

³ וכדאמר ר' יוחנן קרפף שהוא יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה הזורק לתוכו (מרה"ר) חייב, דהוא רה"י גמורה רק שמחוסר דיורין (שלכן אסור לטלטל בו). וה"ה שאסור לזרוק מדרבנן מכרמלית לתוכו. ומה שאמרה הברייתא "פחות מכאן מטלטלין", הכוונה שאם הוא פחות מבית סאתים מותר לטלטל בתוכו - כדין רה"י, אבל לטלטל ממנו לבחוץ אסור בכל ענין.

⁴ והגם שדינו כרה"י לענין הזורק לתוכו מרה"ר שחייב, וכדאמר ר' יוחנן, מ"מ מותר לטלטל מכרמלית לתוכו. וביאור הדברים, דהנה רבנן אסרו ב' איסורים, א) שקרפף יותר מב' סאתים שלא הוקף לדירה אין מטלטלין בו אלא בדי' אמות, ב) שאין מטלטלין מרה"י לכרמלית. ולכך בקרפף שפחות מב' סאתים שמותר לטלטל בכולו, דנו בו את האיסור השני שלא לטלטל מרה"י לכרמלית, אולם בקרפף יותר מב' סאתים שאסור לטלטל בו יותר מדי' אמות (הדין הראשון), שם לא רצו להחיל את הדין השני, היות שאם נאסור לטלטל מכרמלית לתוכו יחשבו האנשים שהוא רה"י גמורה ויבואו לטלטל בכולו יותר מדי' אמות. ומה שעדיף לחכמים לחשוש לאיסורם הראשון ולא לאיסורם השני, הוא משום שטלטול תוך הסלע שבים הוא שכיח וגזרו בו (כדי שלא יחליפו אותו עם רה"ר ויבואו לטלטל גם ברה"ר), ואילו מהים לסלע הוא אינו שכיח כל כך, ולכן לא גזרו בו.

⁵ דאין כאן ב' רשויות, דהרי מטלטל מכרמלית לכרמלית, אכן דוקא כשמטלטל בתוך די' אמות, דיותר מדי' אמות אסור - כדין טלטול בכרמלית.